

**3^η Πανελλήνια Μαθητική Προσομοίωση Επιτροπών του ΟΗΕ
για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου**

«Μαθητές σε ρόλο Διπλωμάτη»

Οδηγός Μελέτης

**Επιτροπή για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία
«Το δικαίωμα στην Εργασία και την Απασχόληση»**

**Πρόεδρος: Αλεξία Αναγνώστου
Αντιπρόεδρος: Αικατερίνη Τόσκου**

Περιεχόμενα

1. Καλωσόρισμα του Προεδρείου	3
2. Ιστορική επισκόπηση: ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών	3
3. Επιτροπή για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία: ρόλος και αρμοδιότητες	4
4. Άρθρο 27 της Σύμβασης για την Εργασία των ΑμεΑ	4
5. Επεξήγηση Ορολογίας	5
6. Ανάλυση του άρθρου 27 της Σύμβασης	7
7. Ειδικότερα ζητήματα	8
8. Ερωτήσεις προς τους συμμετέχοντες	10
9. Ενδεικτικές επιλογές για πρόσθετη μελέτη	10
10. Ηλεκτρονικές Πηγές	14
11. Βιβλιογραφία	15

Επιμέλεια Οδηγού Μελέτης: Αλεξία Αναγνώστου, Αικατερίνη Τόσκου (ΜΡΔ 2018) και Μπουρδάνος Αλέξανδρος, Κοσκινά (ΜΡΔ 2017).

1. Καλωσόρισμα του Προεδρείου

Αγαπητοί συμμετέχοντες,

Με χαρά σας καλωσορίζουμε στην 3η Πανελλήνια Μαθητική Προσομοίωση Επιτροπών του Ο.Η.Ε. για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, «Μαθητές σε Ρόλο Διπλωμάτη» και, ειδικότερα, στην Επιτροπή για Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ) με θέμα προς συζήτηση την Εργασία και Απασχόληση.

Πιο συγκεκριμένα, σαν επιτροπή θα επικεντρωθούμε κατά κύριο λόγο, στις δράσεις με τις οποίες τα κράτη-μέλη θα μπορούσαν να εντάξουν τα Άτομα με Αναπηρία στην αγορά εργασίας, έτσι ώστε να μειωθεί η ανεργία που πλήττει την συγκεκριμένη πληθυσμιακή ομάδα. Επιπλέον, θα εξετάσουμε περαιτέρω μεθόδους με τις οποίες τα άτομα αυτά θα μπορούσαν να ενταχθούν στην αγορά εργασίας. Στόχος σας είναι, όχι μόνο να εκφραστείτε μέσω ενός εποικοδομητικού διαλόγου, αλλά και να προτείνετε απτές και πραγματοποιήσιμες λύσεις, σεβόμενοι πάντα την πολιτική της χώρας σας. Συνεπώς, συντάξαμε έναν ενδεικτικό οδηγό μελέτης ώστε να σας βοηθήσουμε στην έρευνά σας πάνω στις θεματικές μας και να σας παροτρύνουμε σε μια δική σας περαιτέρω αναζήτηση.

Ελπίζουμε οι πληροφορίες που σας παραθέτουμε να σας φανούν χρήσιμες για την έρευνά σας. Ανυπομονούμε να σας γνωρίσουμε από κοντά και να σας βοηθήσουμε με κάθε δυνατό τρόπο, οπότε μη διστάσετε να επικοινωνήσετε μαζί μας για οποιαδήποτε απορία προκύψει.

Καλή επιτυχία σε όλους, σας περιμένουμε τον Δεκέμβρη για μία αξέχαστη εμπειρία!

Με εκτίμηση,

Αλεξία Αναγνώστου, πρόεδρος της επιτροπής,
Αικατερίνη Τόσκου, αντιπρόεδρος της επιτροπής.

2. Ιστορική επισκόπηση: ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών

Ο ΟΗΕ ιδρύθηκε στις 24 Οκτωβρίου 1945 από 51 χώρες (ανάμεσα στις οποίες ήταν και η Ελλάδα) οι οποίες δεσμεύτηκαν να διατηρήσουν την ειρήνη μέσα από τη διεθνή συνεργασία και τη συλλογική ασφάλεια. Σήμερα, σχεδόν κάθε κράτος του κόσμου ανήκει στον ΟΗΕ: 193 χώρες είναι Μέλη.

Όταν τα κράτη γίνονται Μέλη του ΟΗΕ, συμφωνούν να αποδεχθούν τις υποχρεώσεις που προβλέπονται από τον [Καταστατικό Χάρτη του ΟΗΕ](#), τη διεθνή δηλαδή σύμβαση που περιγράφει τις βασικές αρχές των σχέσεων μεταξύ των κρατών. Σύμφωνα με τον Χάρτη, τα Ηνωμένα Έθνη έχουν 3 σκοπούς: Τη διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας, την ανάπτυξη φιλικών σχέσεων μεταξύ των κρατών, τη συνεργασία για την επίλυση των διεθνών προβλημάτων, μέσω της προώθησης του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την εναρμόνιση των δράσεων των κρατών.

Ο ΟΗΕ παρέχει τα μέσα για την επίλυση των διεθνών συγκρούσεων. Παρέχει ωστόσο τα μέσα για την επίλυση διεθνών συγκρούσεων και διαμορφώνει πολιτικές σε θέματα που μας αφορούν όλους. Στα Ηνωμένα Έθνη, όλα τα κράτη-μέλη, μεγάλα και μικρά, πλούσια και φτωχά, με διαφορετικές πολιτικές απόψεις και κοινωνικά συστήματα, έχουν μια φωνή και

μα ψήφο σε αυτή τη διαδικασία. Αποτελείται από έξι κύρια όργανα: τη Γενική Συνέλευση, το Συμβούλιο Ασφαλείας, το Κοινωνικό και Οικονομικό Συμβούλιο, το Συμβούλιο Κηδεμονίας, το Διεθνές Δικαστήριο και τη Γραμματεία. Επιπλέον, τα Ηνωμένα Έθνη έχουν δημιουργήσει έναν αριθμό ειδικευμένων οργανώσεων, προγραμμάτων και ταμείων. Συνολικά όλα αυτά ονομάζονται το σύστημα των Ηνωμένων Εθνών.

Οι σκοποί του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών καταγράφονται στο άρθρο 1 του Χάρτη, με την παράγραφο 3 να εντάσσει σε αυτούς την «ανάπτυξη και ενθάρρυνση του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων χωρίς διάκριση φυλής, φύλου, γλώσσας ή θρησκείας».

3. Επιτροπή για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία: ρόλος και αρμοδιότητες

Στο πλαίσιο του ΟΗΕ, η Επιτροπή για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία αποτελεί το όργανο ελέγχου της εφαρμογής της Σύμβασης του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία που υιοθετήθηκε από τη Γενική Συνέλευση του Οργανισμού το 2006 μαζί με το Προαιρετικό Πρωτόκολλο. Βασικός πυλώνας τόσο της Σύμβασης, όσο και της Επιτροπής για την προστασία των Δικαιωμάτων των ΑμεΑ, είναι ο ορισμός των ΑμεΑ. Στα ΑμεΑ συμπεριλαμβάνονται άτομα με μακροχρόνιες σωματικές, νοητικές, πνευματικές ή αισθητηριακές βλάβες, οι οποίες, σε αλληλεπίδραση με διάφορα εμπόδια, δύνανται να παρεμποδίσουν την πλήρη και αποτελεσματική συμμετοχή τους στην κοινωνία σε ίση βάση με τους άλλους ανθρώπους.

Πιο συγκεκριμένα η Επιτροπή συνίσταται από 18 ανεξάρτητα μέλη και είναι αρμόδια για την εξέταση των εκθέσεων των κρατών μερών, την εξέταση ατομικών αναφορών σύμφωνα με το Προαιρετικό Πρωτόκολλο, τη διεξαγωγή ερευνών σχετικά με τυχόν παραβιάσεις των διατάξεων της Σύμβασης και την υιοθέτηση Γενικών Σχολίων σχετικά με την ερμηνεία και τον τρόπο εφαρμογής της Σύμβασης. Η Σύμβαση για τα Δικαιώματα των ΑμεΑ τέθηκε σε ισχύ στις 3 Μαΐου του 2008 και στην Ελλάδα κυρώθηκε με το νόμο 4074/2012. Πιο συγκεκριμένα, ανάμεσα σε μια πληθώρα άρθρων για την προστασία των δικαιωμάτων των ΑμεΑ σε όλες τις εκφάνσεις της ζωής τους, το Άρθρο 27 της Σύμβασης καθορίζει το δικαίωμα τους στην εργασία και την απασχόληση.

4. Άρθρο 27 για την Εργασία και την Απασχόληση

1. Τα Κράτη Μέρη αναγνωρίζουν το δικαίωμα των ΑμεΑ στην εργασία, σε ίση βάση με τους άλλους. Αυτό συμπεριλαμβάνει το δικαίωμα στη δυνατότητα να ζήσουν από την εργασία που έχουν επιλέξει με ελεύθερη βούληση ή για την οποία έχουν γίνει αποδεκτά στην αγορά εργασίας και σε περιβάλλον απασχόλησης που είναι ανοικτό, έχει τις προδιαγραφές για ένταξη και είναι προσβάσιμο στα ΑμεΑ. Τα Κράτη Μέρη διασφαλίζουν και προωθούν την πραγματοποίηση του δικαιώματος στην εργασία, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που αποκτούν αναπηρία κατά τη διάρκεια της εργασιακής απασχόλησης, λαμβάνοντας κατάλληλα μέτρα, συμπεριλαμβανομένης της νομοθεσίας, μεταξύ άλλων:

(α) απαγορεύουν τη διάκριση βάσει αναπηρίας σε σχέση με όλα τα ζητήματα που αφορούν όλες τις μορφές της απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένων των συνθηκών επάνδρωσης, πρόσληψης και απασχόλησης, συνέχειας της απασχόλησης, επαγγελματικής ανέλιξης και ασφαλών και υγιεινών συνθηκών εργασίας,

(β) προστατεύουν τα δικαιώματα των ΑμεΑ, σε ίση βάση με τους άλλους, για δίκαιες και ευνοϊκές συνθήκες εργασίας, συμπεριλαμβανομένων των ίσων ευκαιριών και της ίσης αποζημίωσης για την εργασία ίσης αξίας, για ασφαλείς και υγιεινές συνθήκες εργασίας, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας από παρενόχληση και για αποκατάσταση παραπόνων,

(γ) διασφαλίζουν ότι τα ΑμεΑ μπορούν να ασκήσουν τα εργατικά και συνδικαλιστικά τους δικαιώματα σε ίση βάση με τους άλλους,

(δ) διευκολύνουν τα ΑμεΑ να έχουν αποτελεσματική πρόσβαση σε γενικά τεχνικά και επαγγελματικού προσανατολισμού προγράμματα, σε υπηρεσίες εύρεσης εργασίας και σε επαγγελματική κατάρτιση και συνεχή εκπαίδευση,

(ε) προωθούν δυνατότητες απασχόλησης και επαγγελματικής ανέλιξης για τα ΑμεΑ στην αγορά εργασίας, όπως και βοήθεια στην εύρεση, απόκτηση, διατήρηση και επιστροφή στην απασχόληση,

(στ) προωθούν δυνατότητες για αυτοαπασχόληση, επιχειρηματικότητα, ανάπτυξη συνεργασίας και ξεκίνημα επιχείρησης,

(ζ) απασχολούν ΑμεΑ στον δημόσιο τομέα,

(η) προωθούν την απασχόληση των ΑμεΑ στον ιδιωτικό τομέα μέσω κατάλληλων πολιτικών και μέτρων που μπορούν να συμπεριλαμβάνουν προγράμματα θετικής δράσης, πρωτοβουλίες και άλλα μέτρα,

(ι) διασφαλίζουν ότι εύλογη προσαρμογή παρέχεται στα ΑμεΑ στο χώρο εργασίας,

(κ) προωθούν την απόκτηση επαγγελματικής εμπειρίας από τα ΑμεΑ στην ανοικτή αγορά εργασίας,

(λ) προωθούν προγράμματα επαγγελματικής επανένταξης, διατήρησης της εργασίας και επιστροφής στην εργασία για τα ΑμεΑ.

2. Τα Κράτη Μέρη διασφαλίζουν ότι τα ΑμεΑ δεν τελούν υπό κατάσταση δουλείας ή καταναγκαστικής εργασίας και προστατεύονται σε ίση βάση με τους άλλους από την καταναγκαστική εργασία.

5. Επεξήγηση Ορολογίας

«Διάκριση με βάση την αναπηρία» σημαίνει οποιαδήποτε διάκριση, αποκλεισμός ή περιορισμός με βάση την αναπηρία, που έχει σκοπό ή αποτέλεσμα την παρεμπόδιση ή ακύρωση της αναγνώρισης, απόλαυσης ή άσκησης, επί ίσοις όροις όλων των δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών σε πολιτικό, οικονομικό, κοινωνικό, πολιτιστικό, ατομικό ή

οποιοδήποτε άλλο πεδίο. Περιλαμβάνει όλες τις μορφές διάκρισης, συμπεριλαμβανομένης της άρνησης εύλογης προσαρμογής,

«Εύλογη προσαρμογή» σημαίνει αναγκαία και κατάλληλη τροποποίηση και προσαρμογές, οι οποίες δεν επιβάλλουν δυσανάλογο ή αδικαιολόγητο βάρος, όπου χρειάζεται σε μια ειδική περίπτωση, προκειμένου να διασφαλίσει στα ΑμεΑ την απόλαυση ή άσκηση σε ίση βάση με τους άλλους όλα τα δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες,

«Αναπηρία», σε σχέση με άτομα, σημαίνει οποιασδήποτε μορφής ανεπάρκεια ή μειονεξία, η οποία προκαλεί μόνιμο ή απροσδιόριστης διάρκειας σωματικό, διανοητικό ή ψυχικό περιορισμό στο άτομο που λαμβάνοντας υπόψη το ιστορικό και άλλα προσωπικά στοιχεία του εν λόγω ατόμου, οιονεί ουσιωδώς ή αποκλείει τη δυνατότητα εκτέλεσης μιας ή περισσότερων δραστηριοτήτων ή λειτουργιών που θεωρούνται φυσιολογικές και ουσιώδεις για την ποιότητα ζωής κάθε ατόμου της ίδιας ηλικίας που δεν έχει ανεπάρκεια ή μειονεξία.

«Απασχόληση» σημαίνει παροχή εργασίας ή υπηρεσιών με αμοιβή, βάσει ατομικής συμβάσεως ή σχέσεως εργασίας ή μαθητείας ή άλλης ατομικής συμβάσεως ή σχέσεως, διεπόμενης είτε από το ιδιωτικό είτε από το δημόσιο δίκαιο. Συμπεριλαμβανομένων της Δημόσιας Υπηρεσίας, της Δικαστικής Υπηρεσίας, της Δημόσιας Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας, των Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, των νομικών προσώπων και οργανισμών δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, των Δυνάμενων και των Δυνάμεων Ασφάλειας.

«Παρενόχληση» σημαίνει η ανεπιθύμητη συμπεριφορά που εκφράζεται με λόγια ή με πράξεις και συνδέεται με την αναπηρία προσώπου με σκοπό ή αποτέλεσμα την προσβολή της αξιοπρέπειας του προσώπου αυτού και τη δημιουργία εκφοβιστικού, εχθρικού, εξευτελιστικού, ταπεινωτικού ή επιθετικού περιβάλλοντος.

«Κατάρτιση» είναι το μέσο που περιλαμβάνει όλες τις οργανωμένες και διαρθρωμένες δραστηριότητες, είτε οδηγούν στην απόκτηση αναγνωρισμένων προσόντων είτε όχι, που παρέχουν στα άτομα δεξιότητες και ικανότητες αναγκαίες και επαρκείς για την εκτέλεση μιας εργασίας ή ενός συνόλου εργασιών.

6. Ανάλυση τους άρθρου 27 της Σύμβασης

Στο Άρθρο 27 της Σύμβασης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία ορίζονται τα δικαιώματα των ΑμεΑ σχετικά με την εργασία, αλλά ορίζονται και οι υποχρεώσεις των κρατών μερών που έχουν επικυρώσει τη σύμβαση, σχετικά με την προστασία των ατόμων και των δικαιωμάτων τους στο θεμελιώδες δικαίωμα της εργασίας. Η σύμβαση ορίζει ότι τα δικαιώματα αυτά που οδηγούν στις κατάλληλες συνθήκες εργασίας οφείλουν να είναι σεβαστά και στο δημόσιο αλλά και στον ιδιωτικό τομέα. Για μια καλύτερη κατανόηση του

άρθρου 27 της σύμβασης και των δικαιωμάτων που περιέχει, θα μπορούσε να γίνει διαχωρισμός των δικαιωμάτων σχετικά με τη διάκριση, την προσβασιμότητα, την κατάρτιση και την αυτοαπασχόληση.

Πιο συγκεκριμένα σχετικά με τις διακρίσεις που υφίστανται τα ΑμεΑ, στο άρθρο 27 παράγραφος 1 στα εδάφια α,β,γ,ε,ι,κ και στην παράγραφο 2 υπάρχει πρόβλεψη για την εξάλειψή τους. Αρχικά, τα κράτη μέρη είναι υποχρεωμένα να διασφαλίζουν τις ίσες ευκαιρίες σε ότι αφορά την πρόσληψη αλλά και την απασχόληση στην αγορά εργασίας και να βεβαιωθούν για τη συνέχεια της απασχόλησης των ατόμων αυτών και στην επιστροφή τους στην απασχόληση. Ορίζεται ρητά ότι τα δικαιώματα εργασίας, πρέπει να είναι ισότιμα για όλους τους εργαζομένους και να διασφαλίζεται η ίση καταβολή μισθών ή αποζημίωσης σε περίπτωση απόλυσης έτσι ώστε να μη γίνονται διακρίσεις σε βάρος των ΑμεΑ. Επιπροσθέτως ένα σημαντικό βήμα προς την εξάλειψη των διακρίσεων είναι η ίση συμμετοχή και των ΑμεΑ σε συνδικαλιστικά όργανα αλλά και η ισότητα στα εργασιακά δικαιώματα. Τέλος, πρέπει να προωθηθούν οι κατάλληλες αυτές συνθήκες ώστε να επιτευχθεί η ομαλή προσαρμογή στους χώρους εργασίας και να διασφαλίζεται ότι τα ΑμεΑ δε δουλεύουν παρά τη θέλησή τους σε κατάσταση δουλείας, αλλά ότι αμείβονται για την εργασία τους, όπως ορίζεται από τις εκάστοτε συμβάσεις και νόμους της χώρας, όπως και οι υπόλοιποι εργαζόμενοι.

Ένας ακόμη σημαντικός παράγοντας είναι η προσβασιμότητα των ΑμεΑ όχι μόνο στο χώρο εργασίας τους, αλλά και στις υπηρεσίες ευρέσεως εργασίας και στα διάφορα Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης και τη συμμετοχή τους σε τεχνικού και επαγγελματικού προσανατολισμού προγράμματα, που ούτως η άλλως οργανώνονται από τα Κ.Ε.Κ. και τα διάφορα πανεπιστήμια. Η συμμετοχή σε προγράμματα κατάρτισης είναι ιδιαίτερος σημαντική καθώς προσδίδει στα άτομα αυτά επιπλέον δεξιότητες για να γίνουν πιο περιζήτητα στην αγορά εργασίας, αλλά και για να εξασφαλιστεί η επανένταξή τους στην αγορά εργασίας μετά από κάποιο ατύχημα που τους έχει εντάξει στην κατηγορία ΑμεΑ. Τα προγράμματα κατάρτισης μπορούν να περιλαμβάνουν προγράμματα θετικής δράσης, πρωτοβουλίες και άλλα μέτρα.

Τέλος, τα ΑμεΑ δεν πρέπει να στερούνται του δικαιώματός τους στην πρόσβαση στην ελεύθερη οικονομία μέσω της αυτοαπασχόλησης, της επιχειρηματικότητας, της ατομικής πρωτοβουλίας αλλά και της ιδιοκτησίας. Μάλιστα θα πρέπει να υπάρχουν προγράμματα με ευνοϊκές ρυθμίσεις για τα άτομα αυτά ,έτσι ώστε να διεκπεραιώνουν πιο εύκολα και πιο γρήγορα.

Οι διατάξεις του άρθρου 27 διασφαλίζουν και προωθούν ότι τα ΑμεΑ γίνονται σεβαστά στην αγορά εργασίας και δεν υφίστανται καμία διάκριση. Η σύμβαση υποχρεώνει τα κράτη και τα διεθνή όργανα να προωθήσουν την ίση συμμετοχή των ΑμεΑ στην εκπαίδευση, στην κατάρτιση, στη μετακίνηση και στην αγορά εργασίας, είτε ως εργαζόμενοι, είτε ως εργοδότες, έτσι ώστε να χαίρουν καλών συνθηκών διαβίωσης, όπως και οι υπόλοιποι άνθρωποι. Σημαντικό είναι να εξασφαλίζεται η ίση συμμετοχή τόσο για τα εκ γενετής ΑμεΑ, όσο φυσικά και για τα επίκτητα ΑμεΑ στην εργασία αλλά και ενώπιον του νόμου. Οι αλλαγές αυτές που προωθούνται από το άρθρο 27 αποσκοπούν στο να βελτιώσουν την ποιότητα ζωής τους και να δώσουν τις γενικές γραμμές πάνω στις οποίες πρέπει να κινηθούν

τα κράτη για να εξασφαλίσουν την καλύτερη ποιότητα ζωής και τις κατάλληλες συνθήκες εργασίας.

7. Ειδικότερα ζητήματα

Από τα παραπάνω λοιπόν συμπεραίνουμε το πόσο κρίσιμο είναι για τους ανθρώπους αυτούς να υπάρχουν οι κατάλληλες συνθήκες στους χώρους εργασίας, αλλά φυσικά και η κατάλληλη εκπαίδευση και κατάρτιση έτσι ώστε να μην υστερούν των υπόλοιπων ανθρώπων. Σημαντικό είναι επίσης να αναφερθούμε στις δράσεις των κρατών για την ένταξη των ΑμεΑ στην αγορά εργασίας, καθώς και στις εναλλακτικές μορφές απασχόλησης της συγκεκριμένης πληθυσμιακής ομάδας.

Δράσεις για την ένταξη των ΑμεΑ στην αγορά εργασίας

Στις μέρες μας, ένα από τα πιο σοβαρά προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα Άτομα με Ειδικές Ανάγκες, είναι αυτό της εύρεσης εργασίας με αποτέλεσμα να περιθωριοποιούνται ακόμα περισσότερο. Η αγορά εργασίας, έχει γίνει εχθρική προς τα άτομα αυτά και η προσαρμογή τους σε αυτήν έχει δυσκολέψει δραματικά. Τα ΑμεΑ αποτελούν πληθυσμιακή ομάδα, που είναι ιδιαίτερα εκτεθειμένη στον κίνδυνο τόσο της φτώχειας και της ανεργίας, αλλά και του κοινωνικού αποκλεισμού. Σύμφωνα με έρευνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 80.000.000 πολίτες, δηλαδή το 1/6 του πληθυσμού, κατατάσσεται στην κατηγορία ΑμεΑ. Από αυτούς, μόνο το 30,5% απασχολείται ενώ τα υπόλοιπα άτομα με αναπηρία, είτε είναι άνεργα (20,8%), είτε άεργα (42%). Επιπλέον, διαπιστώνεται ότι το 57% των ατόμων με αναπηρία που εργάζονται, κατατάσσονται στο χαμηλόμισθο προσωπικό, ενώ το 42% αυτών εξαρτάται από τα επιδόματα αναπηρίας. Ως αποτέλεσμα, η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει σαν στόχο, την αύξηση του ποσοστού απασχόλησης των ΑμεΑ στο 75%, το οποίο θα συμβάλει στην από-περιθωριοποίηση των Ατόμων με Αναπηρία και στην ομαλή ένταξή τους στην αγορά εργασίας, αλλά και στην έξοδο από τη φτώχεια περίπου 20.000.000 πολιτών. Πληθώρα δράσεων για την εξάλειψη των διακρίσεων στην αγορά εργασίας, έχουν καθιερωθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση, από μεμονωμένες χώρες -όπως η Κίνα-, αλλά και από τη Διεθνή Οργάνωση Εργασίας. Η Διεθνής Οργάνωση Εργασίας, είναι ένας αυτόνομος και ειδικευμένος οργανισμός που ιδρύθηκε το 1919 και είναι μέρος του συστήματος του Ο.Η.Ε. Η Διεθνής Οργάνωση Εργασίας έχει εκπονήσει ένα σχέδιο για τα ΑμεΑ, με τίτλο «Disability Inclusion Strategy 2017-21», σχετικά με δράσεις και έργα για την εξασφάλιση της επίτευξης ισότητας ως προς την αντιμετώπιση αυτών των ατόμων στην εργασία. Το πλάνο δράσης περιλαμβάνει και διαδικτυακά μαθήματα κατάρτισης των ατόμων.

Εν συνεχεία των παραπάνω ερευνών, ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει η συγκεκριμένη πληθυσμιακή ομάδα στον εργασιακό χώρο είναι η προσβασιμότητα. Πράγματι, η Ευρωπαϊκή Ένωση θεωρεί την προσβασιμότητα ως βασική προϋπόθεση για την συμμετοχή στην εργασία. Για αυτό το λόγο, η «Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Αναπηρία 2010-2020», εκτός της εξάλειψης των διακρίσεων και τη χρηματοδοτική ενίσχυση επιχειρήσεων για ένταξη στο δυναμικό τους ατόμων με κάποια μορφή αναπηρίας,

προβλέπει κοινοτικές οδηγίες για τα ποσοστά, που τα κράτη μέρη της είναι υποχρεωμένα να προσλαμβάνουν ΑμεΑ στο δημόσιο τομέα, ενώ επικεντρώνεται στην βελτίωση της προσβασιμότητας βάσει της αρχής του Καθολικού Σχεδιασμού. Η χρηματοδότηση όλων αυτών προέρχεται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το πρόγραμμα PROGRESS τα οποία θα δημιουργήσουν τις κατάλληλες υποδομές για να διασφαλιστεί η προσβασιμότητα στο δημόσιο τομέα και στην εκπαίδευση, έτσι ώστε να επιτευχθεί η ισότητα για τα ΑμεΑ. Επίσης η Ε.Ε. θα παροτρύνει τα κράτη της να υιοθετήσουν πολιτικές στήριξης των ΑμεΑ και του δικαιώματός τους στην εργασία και θα επιβάλλει κυρώσεις στα κράτη που δε θα διασφαλίσουν την ισότητα.. Επιπρόσθετα, η Τηλεργασία μπορεί να αποτελέσει διέξοδο του προβλήματος της προσβασιμότητας, καθώς βρίσκει εφαρμογή σε πολλά επαγγέλματα και το σημαντικότερο είναι ότι δίνει ευκαιρίες στα άτομα που ήταν ως τότε αποκλεισμένα λόγω κινητικών προβλημάτων ή άλλων μορφών αναπηρίας, να ενταχθούν ενεργά στην αγορά εργασίας. Όμως, παρόλο που η Ευρωπαϊκή Ένωση ήδη από το 2002 έχει υπογράψει «Συμφωνία- Πλαίσιο» για την Τηλεργασία, πολλά κράτη συνεχίζουν να αγνοούν στην σημασία της.

Εναλλακτικές μορφές απασχόλησης

Οι εναλλακτικές μορφές απασχόλησης είναι διάφορες μέθοδοι, οι οποίες χρησιμοποιούνται για την ένταξη των ΑμεΑ στην απασχόληση. Τα Προστατευμένα Παραγωγικά Εργαστήρια (εφ' εξής Π.Π.Ε), εντάσσονται στην προστατευμένη απασχόληση, όπως και η εργασία κάτω από προστατευμένες συνθήκες, σε επιχειρήσεις με υποστήριξη ενός επιβλέποντα, σε ένα διαμορφωμένο εργασιακό περιβάλλον μιας επιχείρησης για την απασχόληση ΑμεΑ κ.λπ. Γενικότερα ως προστατευμένη απασχόληση, νοείται κάθε μορφή εργασίας που παρέχεται σε άτομα με αναπηρία, τα οποία λόγω της σοβαρότητας της αναπηρίας τους, είναι δύσκολο να βγουν στην ελεύθερη αγορά εργασίας. Στις Η.Π.Α, τα Π.Π.Ε έχουν μεγάλη επιτυχία, ενώ στον Ευρωπαϊκό χώρο υπάρχουν περισσότερα στο Βορρά σε σχέση με τις Μεσογειακές χώρες. Ειδικότερα, ο όρος «προστατευμένη απασχόληση», δεν έχει την ίδια σημασία σε όλα τα κράτη-μέλη της Ε.Ε. Σε μερικά οι απασχολούμενοι θεωρούνται ως εργαζόμενοι, έχοντας ίσα δικαιώματα με τους υπόλοιπους εργαζομένους, ενώ σε άλλα κάτι τέτοιο δεν υφίσταται. Τα Π.Π.Ε υλοποιούν συχνά, παράλληλα υποστηριζόμενα προγράμματα απασχόλησης ΑμεΑ, με αποτέλεσμα οι όροι «προστατευόμενη» και «υποστηριζόμενη» να μπερδεύονται. Ωστόσο, είναι δύο διαφορετικές μέθοδοι. Η πρώτη αφορά ομάδες, σε αντίθεση με τη δεύτερη που επικεντρώνεται σε ατομικό επίπεδο.

Με τις εναλλακτικές μορφές απασχόλησης, παρέχονται στα ΑμεΑ ευκαιρίες, για απόκτηση δεξιοτήτων και προϋπηρεσίας, πάνω σε συγκεκριμένες εργασίες που συναντώνται και στην αγορά εργασίας, μέσα σε ένα προστατευόμενο από τους κινδύνους και τον ανταγωνισμό περιβάλλον. Στόχος της «υποστηριζόμενης απασχόλησης», είναι η σύναψη μιας επίσημης σύμβασης εργασίας με αμοιβή και ασφάλιση του ατόμου. Έπειτα, η «προσαρμοσμένη απασχόληση» επικεντρώνεται στις δυνατότητες και στο προσόντα του ατόμου με αναπηρία, τα οποία ο εργοδότης, λαμβάνοντας υπόψη, προσαρμόζει τη θέση εργασίας, για την κάλυψη των ιδιαίτερων αναγκών του ατόμου με αναπηρία. Το μοντέλο αυτό δεν υλοποιείται στην Ευρώπη ωστόσο εφαρμόζεται στις Η.Π.Α.

Είναι ευρέως γνωστό, ότι τα κράτη δεν υποστηρίζουν αναπτυξιακές δραστηριότητες, ούτε ενισχύουν σε ένα γενικό πλαίσιο την επιχειρηματική δραστηριότητα, καθώς και δεν δίνουν αναπτυξιακά κίνητρα, με αποτέλεσμα το επιχειρηματικό περιβάλλον να είναι αφιλόξενο για τα άτομα με αναπηρία, που επιθυμούν να δραστηριοποιηθούν σε αυτόν τον τομέα. Σύμφωνα και με έρευνες, τα άτομα με αναπηρία, τα οποία διαθέτουν πολλά ταλέντα και ιδιαίτερες δυνατότητες δεν μπορούν με ευκολία να βρουν εργασία, και πόσο μάλλον να αυτοαπασχοληθούν. Σύμφωνα με δύο δημοσιεύματα της Eurostat (Στατιστική Υπηρεσία της ΕΕ), ένα άτομο παραγωγικής ηλικίας (16 - 64 ετών), που ανήκει στο γενικό πληθυσμό, έχει πιθανότητα 66% να βρει δουλειά ή να δημιουργήσει τη δική του επιχείρηση, σε αντίθεση με ένα άτομο με μια ελαφριά αναπηρία, η πιθανότητα αυτή μειώνεται στο 47% ενώ για ένα άτομο με βαριά αναπηρία στο 25%.

8. Ερωτήσεις προς τους συμμετέχοντες:

- Ποια μέτρα μπορούν να υιοθετήσουν τα κράτη ώστε να αυξηθεί η προσβασιμότητα των ΑμεΑ στους εργασιακούς χώρους; Μπορεί η ανάπτυξη και ενίσχυση της τηλεργασίας να αποτελέσει λύση στο πρόβλημα αυτό;
- Με ποιους τρόπους θα μπορούσαν να ενισχυθούν οι εναλλακτικές μορφές απασχόλησης; Μπορούν τα Προστατευμένα Παραγωγικά Εργαστήρια να συμβάλλουν στην αύξηση της αυτοαπασχόλησης των ΑμεΑ;
- Πως μπορεί να εξαιρεθεί η διάκριση εις βάρος των ΑμεΑ, ιδιαίτερα των γυναικών με αναπηρία, στον τομέα της εργασίας και της απασχόλησης;

9. Ενδεικτικές επιλογές για πρόσθετη μελέτη

- Την επίσημη ιστοσελίδα της Επιτροπής <http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/CRPDIndex.aspx>:// [HYPERLINK](http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/CRPDIndex.aspx) ["http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/CRPDIndex.aspx"](http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/CRPDIndex.aspx) [www](http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/CRPDIndex.aspx) [HYPERLINK](http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/CRPDIndex.aspx) ["http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/CRPDIndex.aspx"](http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/CRPDIndex.aspx). [HYPERLINK](http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/CRPDIndex.aspx) ["http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/CRPDIndex.aspx"](http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/CRPDIndex.aspx). [HYPERLINK](http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/CRPDIndex.aspx) ["http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/CRPDIndex.aspx"](http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/CRPDIndex.aspx) [org](http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/CRPDIndex.aspx) [HYPERLINK](http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/CRPDIndex.aspx) ["http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/CRPDIndex.aspx"/](http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/CRPDIndex.aspx) [HYPERLINK](http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/CRPDIndex.aspx) ["http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/CRPDIndex.aspx"](http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/CRPDIndex.aspx) [EN](http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/CRPDIndex.aspx) [HYPERLINK](http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/CRPDIndex.aspx) ["http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/CRPDIndex.aspx"/](http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/CRPDIndex.aspx) [HYPERLINK](http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/CRPDIndex.aspx) ["http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/CRPDIndex.aspx"](http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/CRPDIndex.aspx) [HRBodies](http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/CRPDIndex.aspx) [HYPERLINK](http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/CRPDIndex.aspx) ["http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/CRPDIndex.aspx"/](http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/CRPDIndex.aspx) [HYPERLINK](http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/CRPDIndex.aspx) ["http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/CRPDIndex.aspx"](http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/CRPDIndex.aspx) [CRPD](http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/CRPDIndex.aspx) [HYPERLINK](http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/CRPDIndex.aspx) ["http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/CRPDIndex.aspx"/](http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/CRPDIndex.aspx) [HYPERLINK](http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/CRPDIndex.aspx) ["http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/CRPDIndex.aspx"](http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/CRPDIndex.aspx) [Pages](http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/CRPDIndex.aspx) [HYPERLINK](http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/CRPDIndex.aspx) ["http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/CRPDIndex.aspx"/](http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/CRPDIndex.aspx) [HYPERLINK](http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/CRPDIndex.aspx) ["http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/CRPDIndex.aspx"](http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/CRPDIndex.aspx) [CRPDIndex](http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/CRPDIndex.aspx) [HYPERLINK](http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/CRPDIndex.aspx) ["http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/CRPDIndex.aspx"](http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/CRPDIndex.aspx). [HYPERLINK](http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/CRPDIndex.aspx) ["http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/CRPDIndex.aspx"](http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/CRPDIndex.aspx) [aspx](http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/CRPDIndex.aspx)
- Η σύμβαση για τα δικαιώματα των ΑμεΑ https://www.unric.org/el/index.php?option=com_content&view=article&id=46

- Τις αναφορές και τις συνθήκες που έχει επικυρώσει κάθε χώρα-μέλος

Γερμανία:

http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=DEU&Lang=EN

Δανία: http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=DNK
[HYPERLINK](#)

["http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=DNK&Lang=EN"](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=DNK&Lang=EN) & [HYPERLINK](#)

["http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=DNK&Lang=EN"](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=DNK&Lang=EN) & [HYPERLINK](#)

Δημοκρατία της Κορέας:

http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=KOR
[HYPERLINK](#)

["http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=KOR&Lang=EN"](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=KOR&Lang=EN) & [HYPERLINK](#)

["http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=KOR&Lang=EN"](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=KOR&Lang=EN) & [HYPERLINK](#)

Ιαπωνία: http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=JPN
[HYPERLINK](#)

["http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=JPN&Lang=EN"](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=JPN&Lang=EN) & [HYPERLINK](#)

["http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=JPN&Lang=EN"](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=JPN&Lang=EN) & [HYPERLINK](#)

Κένυα: http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=KEN
[HYPERLINK](#)

["http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=KEN&Lang=EN"](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=KEN&Lang=EN) & [HYPERLINK](#)

["http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=KEN&Lang=EN"](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=KEN&Lang=EN) & [HYPERLINK](#)

Κίνα: http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=CHN
[HYPERLINK](#)

["http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=CHN&Lang=EN"](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=CHN&Lang=EN) & [HYPERLINK](#)

["http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=CHN&Lang=EN"](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=CHN&Lang=EN) & [HYPERLINK](#)

Κολομβία:

http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=COL
[HYPERLINK](#)

["http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=COL&Lang=EN"](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=COL&Lang=EN) & [HYPERLINK](#)

["http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=COL&Lang=EN"](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=COL&Lang=EN) & [HYPERLINK](#)

Λιθουανία:

http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=LTU
[HYPERLINK](#)

["http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=LTU&Lang=EN"](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=LTU&Lang=EN) & [HYPERLINK](#)

["http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=LTU&Lang=EN"](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=LTU&Lang=EN)
[Lang=EN](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=LTU&Lang=EN)

Μαυρίκιος:

http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=MUS
[HYPERLINK](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=MUS)

["http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=MUS&Lang=EN"](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=MUS&Lang=EN) & [HYPERLINK](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=MUS&Lang=EN)

["http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=MUS&Lang=EN"](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=MUS&Lang=EN)
[Lang=EN](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=MUS&Lang=EN)

Νιγηρία:

http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=NGA
[HYPERLINK](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=NGA)

["http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=NGA&Lang=EN"](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=NGA&Lang=EN) & [HYPERLINK](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=NGA&Lang=EN)

["http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=NGA&Lang=EN"](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=NGA&Lang=EN)
[Lang=EN](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=NGA&Lang=EN)

Νέα Ζηλανδία:

http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=NZL
[HYPERLINK](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=NZL)

["http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=NZL&Lang=EN"](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=NZL&Lang=EN) & [HYPERLINK](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=NZL&Lang=EN)

["http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=NZL&Lang=EN"](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=NZL&Lang=EN)
[Lang=EN](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=NZL&Lang=EN)

Ουγκάντα:

http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=UGA
[HYPERLINK](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=UGA)

["http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=UGA&Lang=EN"](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=UGA&Lang=EN) & [HYPERLINK](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=UGA&Lang=EN)

["http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=UGA&Lang=EN"](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=UGA&Lang=EN)
[Lang=EN](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=UGA&Lang=EN)

Ουγγαρία:

http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=HUN
[HYPERLINK](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=HUN)

["http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=HUN&Lang=EN"](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=HUN&Lang=EN) & [HYPERLINK](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=HUN&Lang=EN)

["http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=HUN&Lang=EN"](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=HUN&Lang=EN)
[Lang=EN](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=HUN&Lang=EN)

Ρωσία: http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=RUS
[HYPERLINK](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=RUS)

["http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=RUS&Lang=EN"](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=RUS&Lang=EN) & [HYPERLINK](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=RUS&Lang=EN)

["http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=RUS&Lang=EN"](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=RUS&Lang=EN)
[Lang=EN](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=RUS&Lang=EN)

Σαουδική Αραβία:

http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=SAU
[HYPERLINK](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=SAU)

["http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=SAU&Lang=EN"](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=SAU&Lang=EN) & [HYPERLINK](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=SAU&Lang=EN)

["http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=SAU&Lang=EN"](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=SAU&Lang=EN) [Lang=EN](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=SAU&Lang=EN)

Σερβία: http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=SRB [HYPERLINK](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=SRB)

["http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=SRB&Lang=EN"](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=SRB&Lang=EN) & [HYPERLINK](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=SRB&Lang=EN)

["http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=SRB&Lang=EN"](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=SRB&Lang=EN) [Lang=EN](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=SRB&Lang=EN)

Ταϊλάνδη: [http](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA) [HYPERLINK](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA)

["http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN"](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN):// [HYPERLINK](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN)

["http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN"](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN) [tbinternet](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN) [HYPERLINK](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN)

["http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN"](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN). [HYPERLINK](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN)

["http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN"](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN) [ohchr](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN) [HYPERLINK](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN)

["http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN"](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN). [HYPERLINK](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN)

["http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN"](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN) [org](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN) [HYPERLINK](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN)

["http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN"](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN)/ [HYPERLINK](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN)

["http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN"](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN) [layouts](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN) [HYPERLINK](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN)

["http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN"](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN)/ [HYPERLINK](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN)

["http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN"](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN) [TreatyBodyExternal](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN) [HYPERLINK](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN)

["http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN"](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN)/ [HYPERLINK](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN)

["http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN"](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN) [Countries](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN) [HYPERLINK](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN)

["http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN"](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN). [HYPERLINK](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN)

["http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN"](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN) [aspx](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN) [HYPERLINK](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN)

["http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN"](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN)? [HYPERLINK](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN)

["http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN"](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN) [CountryCode](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN) [HYPERLINK](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN)

["http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN"](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN)= [HYPERLINK](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN)

["http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN"](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN) [THA](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN) [HYPERLINK](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN)

["http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN"](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN) & [HYPERLINK](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN)

["http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN"](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN) [Lang](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN) [HYPERLINK](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN)

["http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN"](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN)= [HYPERLINK](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN)

["http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN"](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN) [EN](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN)

Τυνησία:

http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=TUN
HYPERLINK

"http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=TUN&Lang=EN" & HYPERLINK

"http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=TUN&Lang=EN"&Lang=EN

10. Ηλεκτρονικές Πηγές (όλες οι πηγές ήταν προσβάσιμες μέχρι τις 18/10/2018 και ώρα 12:00)

- <https://www.un.org/development/desa/disabilities/>
- https://www.academia.edu/10029838/H_Προσβασιμότητα_ένα_νέο_δικαίωμα_στο_διεθνές_ν_ομικό_πλαίσιο_προστασίας_των_Ατόμων_με_Αναπηρία_συμβολή_στον_Τιμητικό_Τόμο_το_υ_Ομ._Καθηγητή_Π_Κανελλόπουλου_εκδόσεις_Σάκκουλα_Αθήνα_Θεσσαλονίκη_2015_σελ_543-584_Σάκκουλα_Αθήνα_-Θεσσαλονίκη_2015_σελ543-564
- <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0636:FIN:el:PDF>
- http://europedia.moussis.eu/books/Book_2/5/13/05/06/index.tkl?lang=gr HYPERLINK
- ["http://europedia.moussis.eu/books/Book_2/5/13/05/06/index.tkl?lang=gr&s=1&e=10"](http://europedia.moussis.eu/books/Book_2/5/13/05/06/index.tkl?lang=gr&s=1&e=10) & HYPERLINK
- ["http://europedia.moussis.eu/books/Book_2/5/13/05/06/index.tkl?lang=gr&s=1&e=10"](http://europedia.moussis.eu/books/Book_2/5/13/05/06/index.tkl?lang=gr&s=1&e=10)s=1 HYPERLINK
- ["http://europedia.moussis.eu/books/Book_2/5/13/05/06/index.tkl?lang=gr&s=1&e=10"](http://europedia.moussis.eu/books/Book_2/5/13/05/06/index.tkl?lang=gr&s=1&e=10)& HYPERLINK
- ["http://europedia.moussis.eu/books/Book_2/5/13/05/06/index.tkl?lang=gr&s=1&e=10"](http://europedia.moussis.eu/books/Book_2/5/13/05/06/index.tkl?lang=gr&s=1&e=10)e=10
- <http://ec.europa.eu/eurostat/web/europe-2020-indicators/europe-2020-strategy>
- <http://ec.europa.eu/social/home.jsp?langId=en>
- <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1137> HYPERLINK
- ["http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1137&langId=en"](http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1137&langId=en) & HYPERLINK
- ["http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1137&langId=en"](http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1137&langId=en)langId=en
- <http://www.kathimerini.gr/794919/article/oikonomia/epixeirhseis/draseis-enta3hs--kai-twn-amea--sthn-ergasia>
- http://www.unric.org/el/index.php?option=com_content HYPERLINK
- ["http://www.unric.org/el/index.php?option=com_content&view=article&id=10393&catid=25](http://www.unric.org/el/index.php?option=com_content&view=article&id=10393&catid=25)
:----un-system-directory&Itemid=32"& HYPERLINK
- ["http://www.unric.org/el/index.php?option=com_content&view=article&id=10393&catid=25](http://www.unric.org/el/index.php?option=com_content&view=article&id=10393&catid=25)
:----un-system-directory&Itemid=32"view=article HYPERLINK
- ["http://www.unric.org/el/index.php?option=com_content&view=article&id=10393&catid=25](http://www.unric.org/el/index.php?option=com_content&view=article&id=10393&catid=25)
:----un-system-directory&Itemid=32"& HYPERLINK
- ["http://www.unric.org/el/index.php?option=com_content&view=article&id=10393&catid=25](http://www.unric.org/el/index.php?option=com_content&view=article&id=10393&catid=25)
:----un-system-directory&Itemid=32" id=10393 HYPERLINK
- ["http://www.unric.org/el/index.php?option=com_content&view=article&id=10393&catid=25](http://www.unric.org/el/index.php?option=com_content&view=article&id=10393&catid=25)
:----un-system-directory&Itemid=32"& HYPERLINK
- ["http://www.unric.org/el/index.php?option=com_content&view=article&id=10393&catid=25](http://www.unric.org/el/index.php?option=com_content&view=article&id=10393&catid=25)
:----un-system-directory&Itemid=32"catid=25:----un-system-directory HYPERLINK
- ["http://www.unric.org/el/index.php?option=com_content&view=article&id=10393&catid=25](http://www.unric.org/el/index.php?option=com_content&view=article&id=10393&catid=25)
:----un-system-directory&Itemid=32"& HYPERLINK
- ["http://www.unric.org/el/index.php?option=com_content&view=article&id=10393&catid=25](http://www.unric.org/el/index.php?option=com_content&view=article&id=10393&catid=25)
:----un-system-directory&Itemid=32"Itemid=32
- <http://www.ilo.org/dyn/natlex/docs/WBTEXT/31906/64869/E90CHN01.htm>
- <http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---> HYPERLINK
- ["http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/---ifp_skills/documents/genericdocument/wcms_370772.pdf"](http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/---ifp_skills/documents/genericdocument/wcms_370772.pdf)ed_emp HYPERLINK
- ["http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/---](http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/---)

[ifp_skills/documents/genericdocument/wcms_370772.pdf"/](http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/---ifp_skills/documents/genericdocument/wcms_370772.pdf)--- HYPERLINK
["http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/---ifp_skills/documents/genericdocument/wcms_370772.pdf"](http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/---ifp_skills/documents/genericdocument/wcms_370772.pdf)ifp_skills HYPERLINK
["http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/---ifp_skills/documents/genericdocument/wcms_370772.pdf"/](http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/---ifp_skills/documents/genericdocument/wcms_370772.pdf) HYPERLINK
["http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/---ifp_skills/documents/genericdocument/wcms_370772.pdf"](http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/---ifp_skills/documents/genericdocument/wcms_370772.pdf)documents HYPERLINK
["http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/---ifp_skills/documents/genericdocument/wcms_370772.pdf"/](http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/---ifp_skills/documents/genericdocument/wcms_370772.pdf) HYPERLINK
["http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/---ifp_skills/documents/genericdocument/wcms_370772.pdf"](http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/---ifp_skills/documents/genericdocument/wcms_370772.pdf)genericdocument HYPERLINK
["http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/---ifp_skills/documents/genericdocument/wcms_370772.pdf"/](http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/---ifp_skills/documents/genericdocument/wcms_370772.pdf)wcms_370772.pdf

11. Βιβλιογραφία

- Παρούλα Νάσκου-Περράκη, Δικαιώματα του Ανθρώπου: Παγκόσμια και περιφερειακή προστασία. Θεωρία – Νομολογία, Εκδόσεις Σάκκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2016.
- Τα άτομα με Αναπηρία έχουν ίσα δικαιώματα, έκθεση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, Υπηρεσία έκδοσης της Ε.Ε. 2010
- Disability Inclusion Strategy and Action Plan 2014-17, International Labor Office 2015 Geneva
- Οδηγός του Πολίτη με Αναπηρία, Συλλογικό έργο, Εθνικό Τυπογραφείο Αθήνα, Μάρτιος 2007
- Σιδέρη-Ζώνιου, Α. (1988). Σκεπτικό για την Επαγγελματική κατάρτιση και αποκατάσταση των ΑμεΑ, ΝΕΦΕΛΗ, Αθήνα.